

Open data: open deur of open rekening?

De overheid is in 2014 actief doorgegaan met het verder open en beschikbaar stellen van data. De Wet Openbaarheid Bestuur en het opzetten van het kenniscentrum open data in Delft zijn belangrijke mijlpalen. Ondertussen worden basisregistraties uitgerold, kan PDOK zich verheugen in een toenemende populariteit en is ook de term 'big data' goed ingeburgerd. Zullen in 2015 de beloften van de business cases over open data worden ingelost?

De business cases die ten grondslag liggen aan open data zijn stevig. Stevig in de zin van: miljarden baten op nationaal en internationaal niveau. Het eerder genoemde expertisecentrum heeft onderzoek gedaan naar deze business cases. Het betreft de Pira studie uit 2000, de MEPSIR studie uit 2006 en de studie van Vickery uit 2011. (Zie de website). In verantwoorde termen stelt het expertisecentrum dat de geschatte opbrengsten 'waarschijnlijk te hoog zijn'.

Dat laat de vraag open hoeveel deze opbrengsten te hoog zijn. Of business cases het juiste middel zijn om het nut van open data aan te tonen, is ook een open vraag. Soms is het voldoende om vanuit een goede visie je werkzaamheden in te richten. Dat heeft de ABN AMRO gedaan met de implementatie van Lean Management.

Het werken met open data is niet direct en niet altijd een feest. Het blijven data en data vereisen structuur en metadata. Metadata in brede zin: semantisch, kwalitatief en technisch. Het rapport 'de stand in open dataland' (van het reeds genoemde expertisecentrum) biedt een model waarmee de open data een 'ranking' krijgen op basis van:

- o bekendheid, bereikbaarheid, bruikbaarheid (Model Backx);
- o governance (de interactie tussen publieke en/ of private partijen verstaan met als uiteindelijke doel het realiseren van gemeenschappelijke doelen);
- o gebruikerskenmerken.

Met behulp van deze drie bullits is het mogelijk om een grove positiebepaling te doen.

Bekendheid en bereikbaarheid zijn in principe goed: door de komst van platforms zoals NGR en PDOK kunnen aanbieders en gebruikers elkaar snel vinden.

Governance is indrukwekkend gezien de intense samenwerking tussen publieke en private partijen.

De angel zit in bruikbaarheid en gebruikerskenmerken. Hoe weet een gebruiker of hij/zij iets aan een open data set heeft? Dat zou in de metadata moeten staan. Daar zit een lastig en bekend punt: wie borgt de kwaliteit van de (meta)data?

Bij de basisregistraties is deze borging in principe goed geregeld: audits, wettelijke bepalingen, terugneldvoorzieningen, gebruikersoverleg, etc. Voor andere open data is niets geregeld. Het beheer van (meta)data vergt bovendien een bepaald type medewerker: consciëntieus, samenwerkend, niet al te dominant en niet al te interactief. Maar wel met het vermogen om samen te durven en willen werken met mensen uit andere afdelingen en organisaties. Bij basisregistraties zijn deze mensen al lastig te vinden, bij de andere open data is het een open vraag of aanbieders daar tijd en geld in willen steken.

Om het samen te vatten: door de reeds beschikbare platforms en technische mogelijkheden zijn er veel mogelijkheden om, in aanvulling op wettelijke verplichtingen, open data aan te bieden en te gebruiken. De platforms die open data publiceren, dienen eisen te stellen aan de kwaliteit van het beheer van de aanbieder. Met als doel dat aanbieders eenvoudig kunnen aanbieden en gebruikers snel open data kunnen vinden en bepalen of ze er echt iets hebben. Het door het expertisecentrum

ontwikkelde toetsingskader kan helpen te bepalen aan welke minimumeisen open data dienen te voldoen.

Wellicht dat de business cases voor open data dan toch een positieve balans krijgen.